Jahresbericht

über das

Gymnasium zu Elberfeld,

womit zu der

öffentlichen Prüfung am 30. und 31. August

und zu der

Schlussfeier am 31. August

ehrerbietigst einladet

Dr. Karl Wilhelm Bouterwek,
Director des Gymnasiums.

Schuljahr 1853—54.

Voran geht die Abhandlung des Herrn Prof. Dr. Clausen:
Theologumena Pindari Lyrici. Pars prior.

Elberfeld 1854.
Gedruckt bei Sam. Lucas

Theologumena
Pindari Lyrici.

Pars prior.

Scripsit

J. C. H. Clausen.

Quo lubentius ad tempus avocari me passus sum, oblata hac scribendi opportunitate, a quotidianis scholasticae vitae occupationibus ad recolenda earum rerum studia, quibus iuvenilem olim exercebam mentem, tanto magis vereor, ne, quod Pindari potissimum carmina mihi sumpserim interpretanda eruditis audacior videar esse, qui quantas ea res habeat difficultates cum animo meo parum consideraverim. Ac primum quidem iure ac merito hoc postulatur ab eo, qui se veterum interpretem profitetur, ut et penitus pernoverit linguam, et quomodo ea utatur scriptor probe sciat, tum ut exquirat accurate ac subtiliter, quid ille de summis rebus cum publicis privatisque tum divinis cogitet, postremo ut recte iudicet ac sincere, quae inde sequatur aetatis illius hominum et morum et ingenii ratio. Eiusmodi autem quaestio ut est ex eis, quae maxime animum alliciant atque delectent, ita cum per se est admodum difficilis, tum aliquanto difficilior videtur esse, quum de poeta habetur, qui inter gravissimos et copiosissimos non ingenii solum vi, sed etiam animi ardore et divino quodam quasi afflatu accensus „immensus ruit profundo ore multaque levatur aura." Accedit quod ex tanta doctissimorum hominum commentationum copia, quae post Disseni interpretationem prodierunt praestantissimam (cf. Schneid. Philol. II. 705 sqq. Bergki Poetae Lyrici Graeci, edit. II. praef.) mihi, quibus uterer, ad manum erant admodum paucae, ut quae ab aliis acute ac diligenter disputata sint meam scientiam fugisse sit sane quod doleam, ac quidem mirifice. Quodsi igitur et ingenii considero acumen, quod mallem mihi suppeteret, et temporis spatium otiique, quod rarum mihi contigit et exiguum, tum vero magnopere est verendum, ne mihi dictum sit illud Pindari: *Ἀτελῆ σοφίας καρπὸν δρέπειν.* Sed tamen periculum facere quam desperare malui eiusdem Pindari memor hortantis: *ὁ μέγας δὲ κίνδυνος ἄναλκιν οὐ φῶτα λαμβάνει.*

Atque ita rem digessi, quam mihi sumpseram tractandam, ut hoc quidem libello dicam primum de Pindari ingenio ac moribus, tum de epinicii carminis natura, postremo generaliter, quid de rebus et divinis et humanis statuerit Pindarus. Quod ut aequi boni facias, qui haec leges, magnopere te rogo.

Pindarus Thebanus, Daiphanti filius, antiquissima Aegidarum [1]) gente Cynoscephalis oriundus, natus, quod est veri simillimum, Thebis anno Olympiadis quartae et sexagesimae tertio ipsis Pythiis (fr. inc. 102), id est primo vere anni a. Chr. n. 522, post exactos octoginta annos diem supremum obiit Argis (Ol. 84, 3). [2]) Thebis, quibus civis erat adscriptus ad domum suam est sepultus. Aeschylo fuit tribus annis minor, Simonidi et Bacchylidi aequalis, sed ita, ut Simonide fuerit iunior, maior Bacchylide.

Natum esse eum, qui clarissimus aliquando evasurus esset poeta, dii vel prodigio indicarunt. Fabulabantur enim sive aequales sive posteri apes ori recens nati mel dulcissimum instillasse, Panem cum Nymphis tripudiasse ante aedium fores, Rheaeque audita esse cymbala tympanaque: natum nimirum esse eum, qui ipsorum cultui et rhythmicae arti totum se esset addicturus. Deorum enim venerationi iam maiores eius, a quibus ars *αὐλητική* hereditario quodam iure exercebatur, magno opere inservierant; patriis autem vestigiis egregie ingressus est Pindarus. Puerum parentes, adolescentem praeceptores eius aetatis nobilissimi artibus instituerunt, quorum unum appellasse sufficit Lasum Hermionensem, Musarum artis (*τῆς μουσικῆς*) magistrum peritissimum, a quo Pindarus, quum sedecim fere annos haberet, Athenis, praeclaris iam tum bonarum artium fautricibus, ea fertur didicisse, quae ad choreuticam poesin pertinerent. Permulta autem olim eius artis studiosis erant perdiscenda: rhythmorum et modulationis natura, tum metrorum, canendi saltandique et choros instruendi ratio, sermonis denique usus, fabularum tractatio narrandique genus lyricae poesi accommodatum. Atque Pindarus quantopere in his ipsis rebus inter omnes excellat, qua cura atque diligentia verborum pondera examinaverit, vel quantum in eo collocaverit laboris, ut ad id quodcunque ageretur apte congruenterque diceret, vel qua arte prudentiaque carmina sua per partes deducta ad mirum quendam quasi consensum concentumque rerum et verborum temperaverit, ut secuta omnia non quaesita esse viderentur, id nemo sane ignorat, nisi qui antiquitatis prorsus ignarus est. Discenda autem ea sunt, aut certe, quem natura benigne donavit animus disciplina et labore excolendus atque conformandus. At deridet Pindarus eos, qui quae didicerunt magni faciunt. Audio, et recte quidem mones, modo ne doctrinam et artem derisui habere eum putes. Quid quod poetae ipsi, inter paucos natura ad poesin facto, nisi leges quoque artis suae et praecepta omnino cognita habuit, haud licuit sic ut facit impune despicere adversarios, qui invita, ut aiunt, Minerva in iis potissimum, quae operose didicerint, glorientur, quid valeat insita animis atque innata vis poetices ignari. Audiamus ipsum:

Σοφὸς ὁ πολλὰ εἰδὼς φυᾷ· μαθόντες δὲ λάβροι
παγγλωσσίᾳ, κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρύετον
Διὸς πρὸς ὄρνιχα θεῖον. O. 2, 86.

cf. O. 9, 100; N. 1, 25; 3, 40.

Idem tamen ingenii vires a natura benigne datas studio ac labore exerceri posse et augeri haud invitus confitetur O. 11, 20. *Θήξαις δέ κε φύντ' ἀρετᾷ ποτὶ πελώριον ὁρμάσαι κλέος ἀνὴρ θεοῦ σὺν παλάμᾳ.*

Sed redeat, unde deflexit, disputatio nostra. Postquam igitur Athenis doctorum hominum praeceptis consiliisque institutus Thebas revertit, carminibus condendis et ipse operam dedit Corinnae, popularis suae, de fabulis modice adhibendis et de patrio sermone religiose tenendo admonitionibus usus. Cum Myrtide inde poetria et cum Corinna ipsa in certamina ludicra descendisse, cum Simonide Ceo et Bacchylide contentiones eum ferunt habuisse, Eleusiniorum denique mysteriis atque Pythagoraeorum vel Orphicorum disciplinae initiatum fuisse. Sed egregie, ut solet, haec pertractavit Schneidewinus, qui (p. LXXXIII.) quae alii de mystica illa somniant sapientia rectissime iudicat haud ita esse comparata, „ut in unam aliquam speciem persuasionis iurasse poetam dicas.“

His igitur vel praeceptoribus vel aemulis obtrectatoribusve educatus, admonitus, excitatus vigesimum agens annum (Ol. 61, 3. cf. Interpp. ad P. 10.). Thoracis Alcuadae, hospitis et amici, obsecutus cohortationi

---

[1]) P. 5, 73 sqq. cf. J. 6, 12 sqq. Herod. 4, 147 sqq.

[2]) Sequor in his et quae proxime dicentur Boeckhium Pr. ad Pind. T. II. P. II. p. 13 sqq. et Schneidewinum. Vitam enim Pindari conscribere neque animi mei erat, et alienum a consilio. Equidem pauca excerpsi et ea potissimum, quae ad poetae ingenium eiusque de rebus divinis humanisque sententiam accuratius perspiciendam aliquid afferrent.

primum quod integrum ad nos pervenit carmen composuit Pythium decimum, dignissimum tanto ingenio et omnium admiratione.

Erat autem epinicii carminis ratio atque natura ea, ut, cum non uni sed multis caneretur, quod infra accuratius docebitur, commune aliquid (κοινόν τι) et esset et haberetur. Multis igitur hominibus poetam eius artis peritum fuisse acceptissimum, non est quod miremur. Quantus autem Pindari carminibus, cum primum enotuerunt, fuerit honor non solum apud populares, sed apud doctissimum quemque earum rerum aestimatorem, cum multis illis comprobatur, quae gratus et singulorum et civitatium animus in eum congessit donis, beneficiis, laudis insignibus, tum ex ipsis carminibus eius est perspicuum. Hospitiis enim cum privatis, tum publicis atque adeo gratuito ab Amphictionibus datis (ut Dissenius ex ipsis poetae verbis N. 7, 65. προξενίᾳ πέποιθ' satis probabiliter coniecit) per universam Graeciam honoratus, regibus pariter atque liberae conditionis hominibus, Atheniensibus haud minus quam Doricae originis populis inter paucos carus cum optimo quoque amicitiae et necessitudinis vinculis coniunctus per octoginta annos continuos vita gavisus est omnibus rebus ornata et copiosa.

Quamquam non propter ingenii tantum praestantiam et artem suam omnibus numeris absolutam in eo honoris gradu collocatum eum esse dicimus. Erat enim in eo praeter poeticam illam virtutem cum summa morum integritas, tum admirabilis quaedam deorum reverentia. Ac primum quidem perspicuum est, quantopere ipse carminibus suis epiniciis, hymnis, dithyrambis, ceteris adiuverit ad sollennia publica magnifice agenda. Notum est praeterea Magnam Matrem et Panem delubris iuxta domum suam exstructis, Jovem Ammonem, Mercurium forensem, Apollinem Boedromium statuis dicatis eum et hymnis coluisse, Apollini Delphico, in cuius templo ferream habuit sellam, de qua Paeanem decaneret, fuisse acceptissimum. Tantum autem abest, ut Pindarus in caerimoniis rite peragendis veram posuerit pietatem et sanctitatem, ut diserte quid de deorum natura sentiat, atque de ratione, quae inter deos hominesque intercedat, iterum ac saepius sit professus. cf. O. 1, 52; P. 1, 29; fr. dith. 7; fr. inc. 24, et qui locus est instar omnium O. 1. 35. Ἔστι δ' ἀνδρὶ φάμεν ἐοικὸς ἀμφὶ δαιμόνων καλά· μείων γὰρ αἰτία. De quo cum ad id proxime pertineat, quod nobis propositum est, infra dicemus accuratius. Hoc interea teneamus, ea Pindarum fuisse sanctitate ac religione, ut iure a veteribus habitus sit inter τοὺς εὐσεβεστάτους et θεοφιλεστάτους.

Dictum est de Pindari educatione ac disciplina, de ingenio et de moribus eius; iam paucis agamus de eo artis poeticae genere, in quo maxime elaborasse censendus est. Ac primum quidem lyricorum Graeciae poetarum principem eum exstitisse, quicunque vel obiter versati sunt in antiquitate et veteres et nostri homines contendunt uno ore omnes. Id addere liceat, Pindarum ita lyricum poetam esse iudicandum, ut vel tum cum fabularum narrationem aliquam instituat paullo longiorem, non tam epica quam lyrica utatur narrandi ratione.

Sunt autem lyricae poesis genera potissimum duo, quorum alterum Aeolicum dicunt, alterum Doricum. Atque illud quidem ab Aeolicae gentis hominibus (Alcaeo, Sappho, aliis) primum excultum in eo potissimum positum est, ut ea, quae sentit poeta quibusque varie afficitur et commovetur, simpliciter eloquatur et tanquam propria sua. Sequitur, ut haec carmina ambitu sint minore, sermone haud alieno quidem a colore quodam et suco suo, modicis tamen luminibus ornato, rhythmis simplicioribus, strophis ex quatuor summum versibus compositis. Canebantur autem a singulis ad lyrae vel barbiti sonum. — Alterum lyricae poesis genus est choreuticum (ἡ χορευτικὴ ποίησις). Doricam eam artem vulgo vocant, quoniam initio a Doriensibus capto quamquam per totam Graeciam vulgata illius tamen gentis naturam retinuit, et dorice est locuta. Quamvis multa autem sint choreuticae poesis formae, id quod vel obiter inspicienti Pindari fragmenta facile apparet, hoc tamen omnibus eius generis carminibus est commune, ut non tam ad singulorum hominum delectationem scripta sint, quam ut omnium, qui audiant sensum et mentem pariter commoveant, animos ad altiora evehant, ad maiorem pietatem sanctitatemque traducant morumque severitatem mitigent. Habent igitur haec carmina nescio quid grande ac sublime cum in verbis altissime exaggeratis et rhythmorum stropharumque compositione audaciore, tum in sententiarum pondere et spiritus magnificentia. Quid quod id ipsum, quod non a singulis hominibus, sed a compluribus choreutis, diligenter ad id institutis, ad citharae aut lyrae aut tibiarum sonum saltantibus canebantur, publici aliquid et omnibus commune in iis inesse ostendit. Id autem harum Musarum

ministris (*τοῖς ἀοιδᾶν προπόλοις*) divinitus quasi impositum erat munus atque officium, ut aut in publicis civitatium sollennibus deorum clarorumque virorum laudes canticis celebrarent, aut in privatis conviviis commissationibusque hilaria funderent carmina, aut in funeribus epulisque post inferias defuncto factas a cognatis institutis et deplorarent mortuos et consolarentur superstites, aut denique ut victores sacris ludis corona ornatos, quo victoriae cumulus accederet ita, ut tum demum absoluta videretur esse atque perfecta, carminibus canerent epiniciis. Ut enim Graecorum certaminum praemia, ne lucri magis quam virtutis et gloriae caussa decertasse viderentur, non tam aurum erant argentumve, quam corona ex oleastro aliave fronde facta, ita victoriae laus levi quasi quodam carminum rore conspersa ea quidem habebatur diuturna *Τοῦτο γὰρ ἀθάνατον φωνᾶεν ἕρπει.*

Atque hanc choreuticam poesin, cuius vestigia iam apud Homerum reperiuntur, post Alcmanem et Terpandrum a Stesichoro imprimis et Simonide cultam a Pindaro omnibus numeris perfectam esse atque absolutam nemo sane vocabit in dubitationem. Floruit igitur id carminum genus Persicorum bellorum maxime temporibus, quae per totam Graeciam tantam omnino ingenii et vim et exercitationem, quantam hodie admirantur omnes, non poterant non excitare.

Sed accuratius iam dicendum est de carminibus epiniciis, quorum quidem naturam, qualis sit, non plane perspexisse videtur is, qui hoc ea velle contendit, ut celebretur victor, rectius is, qui, ut victoria; sed diligentius rem exquiramus. Certis legibus circumscriptum fuisse epinicium carmen Pindarus ipse testatur. Identidem eiusmodi praecepta esse significat more sancita, quae ipsum moneant, ne excedat *τὸν τεθμόν*. cf. O. 7, 88. *τίμα μὲν ὕμνου τεθμὸν Ὀλυμπιονίκαν.* N. 4, 33. *Τὰ μακρὰ δ' ἐξενέπειν ἐρύκει με τεθμὸς Ὧραί τ' ἐπειγόμεναι* (cf. Diss. Expl. p. 383.) I. 1, 62. *βραχὺ μέτρον ἔχων ὕμνος.* O. 11, 77. *τὸν ἐγκώμιον ἀμφὶ τρόπον.* N. 7, 69. *πὰρ μέλος ἔρχεσθαι.* O. 13, 93; P. 10, 49; 11, 38; N. 3, 26. cf. N. 8, 50. Quibus ex legibus haec est, ut modus adhibeatur in laudandis singulis hominibus. Quamquam enim victoria e ludis sacris reportata tanquam summum quod mortalibus a diis concessum sit bonum iure celebratur, et meritis laudibus fertur is cui, ut vinceret, contigit, tamen neque unum hoc est, quod in laudatione spectat poeta, neque primarium, et aegerrime sane tulissent non dii solum, quorum invidia est pertimescenda, sed etiam liberae reipublicae cives, si popularium hunc illumve abundantia quadam laudis obrui audissent. Parcus potius est poeta in domesticis laudibus, et subtili admodum iudicio, ubi diserte laudat, ea ponit, quae minus essent invidiosa. *Ὁ γὰρ ἐξ οἴκου ποτὶ μῶμον ἔπαινος κίρναται.* fr. inc. 71. cf. 68. 69.

Victoria est *κοινόν τι*, victori, propinquis, civitati communis. Maiores igitur, gentiles, deus qui praebuit victoriam, quique victorem domum redeuntem excipit, suam quisque laudis postulat partem cf. I. 5, 69. *Ξυνὸν ἄστει κόσμον ἐῷ προςάγων.* O. 8, 83. *κόσμον, ὅν σφι Ζεὺς γένει ὤπασεν.* P. 9, 93. *τό γ' ἐν ξυνῷ πεπονᾱμένον εὖ.* O. 11, 11; I. 1, 46; P. 6, 15; O. 13, 49; 4, 11; 5, 4 sqq.; 9, 16 sqq.; cett. Pisâ veniunt carmina a deo missa (*θεύμοροι ἀοιδαί* O. 3, 9; 1, 8 sqq.; 6, 4 sqq.; 10, 4.), debitum quasi poetae divinitus iniunctum, quod victori solvat (*θεόδματον χρέος* O. 3, 7; cf. O. 11, 3. 8; P. 4, 3; 8, 33; 9, 104; I. 1, 40 sqq.), quippe quae summum sint victoriae praeconium. P. 9, 76. *Ἀρεταὶ δ' αἰεὶ μεγάλαι πολύμυθοι* cf. O. 11, 95; N. 1, 11; 9, 48 sq.; 7, 11 sqq.; P. 10, 22; fr. enc. 4; N. 3, 6 sqq.; I. 4, 12 sq.; 22 sqq.; 2, 33 sqq.; N. 6, 30 sqq.; cf. *Μοῖσαι ἀργύρεαι* propter carminum splendorem dictae fr. inc. 17. et *Μοισᾶν χρύσεα μᾶλα* fr. inc. 18. Quid quod vel defuncti exaudiunt praedicationem victoriae, dulce illud desiderii levamen P. 5, 102 sqq.; O. 8, 77 sqq.; P. 1, 92 sqq. *Ἀγγελία* enim, facunda Mercurii filia, Orci adit atras aedes maioribus splendidam nepotum gloriam nuntiatura O. 8, 81 sqq.; cf. O. 14, 20 sqq.; I. 7, 56 sqq.; N. 4, 85 sqq. Qui vero carmine non celebratus diem obiit supremum, is frustra laboravit O. 11, 91 sqq.; fr. enc. 4. (Propterea impii apud inferos summo supplicio afficiuntur — oblivione; *ἀγνοίᾳ καὶ λήθῃ ἀποκρύπτονται οἱ κολαζόμενοι* Plut. apud Boeckh. ad fr. 1. thren. Similiter Theognis 212. Welck.).

Recte igitur dixeris epinicium carmen in victoriae ludicrae versari laudatione, et ita quidem, ut cuiusque carminis quasi fundamentum (der schwerpunct des gedichtes) sit praedicatio victoriae, quamvis paucis ea absolvatur; errare autem eos, qui poetam miro quodam animi ardore correptum multa quidem et ea praeclara, sed quae minus ad rem pertinerent congessisse contendant. Sed idem facile concedes, esse nonnulla, quae, si quaerimus, proxime abesse videantur a proposito. Sunt autem admonitiones, exhortationes, consolationes,

preces. Ea est enim epinicii carminis ratio et poetae tanquam sancti vatis munus, ut, quum victoris exornet aut virtutem (*ἀρετήν*) aut felicitatem (*τύχην*), simul fortunatis suadeat modestiam, quod non humanis viribus sed diis debeatur fortuna, continentiam potentioribus, incautis prudentiam, adflictis solatium, civibus concordiam, deorum reverentiam omnibus. Quam apte autem ac poetice haec tractata sint a Pindaro et quae directa dicuntur oratione proverbiis, sententiis, et quae tecte significantur fabulis, ut non adnexa videantur sed innexa potius carmini, id Disseni optime de Pindaro meriti opera egregie est patefactum.

Quae si ita sunt, facile intelligitur, quum in tanto honore fuerint epinicia carmina, quanta inde obvenerit scriptoribus et dignitas et auctoritas. Deorum quasi ministri atque interpretes intacti inviolatique quaslibet peragrabant terras a regibus pariter tyrannisque et liberae conditionis hominibus arcessiti, muneribus aucti ornatique, saepe in consuetudinem et amicitiam recepti. Quid mirum, si Pindarum, hominem sanctissimum tanta vi ingenii praeditum, tanta pietate, comitate, morum integritate, simplicitate animi, si talem hominem summo studio atque amore amplexa est universa Graecia. Legimus apud Plutarchum:

Ἅρμενος ἦν ξείνοισιν ἀνὴρ ὅδε καὶ φίλος ἀστοῖς
Πίνδαρος εὐφώνων Πιερίδων πρόπολος.

Atque talis quum esset, haud sane quid cogitaret de rebus divinis humanisque reticuit poeta. Ferebat enim, quod supra diximus, epinicii carminis et choreuticae poesis natura, ut, quidquid dicendum esset, modo ne odiosa proferrentur, vel tecte tangerentur (O. 2, 83 sqq.), vel promerentur aperte. Paeanem in Apollinem Delphis cantatum (fr. Paean. 1.), in quo Neoptolemum, Troja redeuntem a sacerdotibus propter hostiarum portionem ipsis debitam occisum esse dixerat, quum non sine offensione accepissent Aeginetae de *ἱεροσυλίᾳ* tecte indicata mythum explicantes, Pindarus caussam suam agit honestissime (N. 7.) ita, ut „et Neoptolemo honos esset, et suorum ipsius morum integritas constaret.“ Oblata hac quasi necessitate de moribus suis dicendi usu cognitis, universam Graeciam testatus ipse de se qualis sit, qualem ipsum probe norint omnes optimum facit iudicium N. 7, 64 sqq.

Ἐὼν δ᾽ ἐγγὺς Ἀχαιὸς οὐ μέμψεταί μ᾽ ἀνὴρ
Ἰονίας ὑπὲρ ἁλὸς οἰκέων· προξενίᾳ πέποιθ᾽· ἔν τε δαμόταις
ὄμματι δέρκομαι λαμπρόν, οὐχ ὑπερβαλών,
βίαια πάντ᾽ ἐκ ποδὸς ἐρύσαις, ὁ δὲ λοιπὸς εὔφρων
ποτὶ χρόνος ἕρποι. μαθὼν δέ τις ἂν ἐρεῖ,
εἰ πὰρ μέλος ἔρχομαι ψόγιον ὄαρον ἐννέπων.

Atque idem profitetur N. 8, 35 sqq.

Veritatis amantissimus et, quae illam sequitur, iustitiae N, 3, 29. Aeacidas laudat, ac iure quidem, nam: *ἕπεται λόγῳ δίκας ἄωτος, ἐσλὸς αἰνεῖν* i. e. adest verbo meo iustitiae summum decus bonorum in praedicatione positum, ut recte Dissen. Invocat Veritatem reginam magnae virtutis principium fr. inc 118.

Ἀρχὰ μεγάλας ἀρετᾶς ὦνασσ᾽ Ἀλάθεια, μὴ πταίσῃς ἐμὰν
σύνθεσιν τραχεῖ ποτὶ ψεύδει.

cf. O. 2, 92; 4, 17; 6, 19. sqq.; 11, 3 sqq.; 13, 93 sqq.; P. 1, 43 sqq.; 86 sqq.; N. 1, 18; 6, 27 (29) sqq.; 7, 70 sqq.; 11, 24.; fr. inc. 129.

Non venalem habet Musam, licet pro carminibus pecuniam accipiat cf. I. 2, 1 sqq.; P. 11, 41 sqq. Admodum candide dictum est illud Pindari, quod legitur apud Eustath. 26. p. 17. Schneid. *Λέγεται, ὅτι Πίνδαρος ἐρωτηθείς, διὰ τί Σιμωνίδης μὲν πρὸς τοὺς τυράννους ἀπεδήμησεν εἰς Σικελίαν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλει, ἔφη· Διότι βούλομαι ἐμαυτῷ ζῆν, οὐκ ἄλλῳ.*

Itaque nullius arbitrio obnoxius probissimum quemque summo amplectitur amore, amicus amico, inimico fortis adversarius P. 2, 83 sqq.

Φίλον εἴη φιλεῖν· ποτὶ δ᾽ ἐχθρὸν ἅτ᾽ ἐχθρὸς ἐὼν λύκοιο δίκαν ὑποθεύσομαι,
Ἄλλ᾽ ἄλλοτε πατέων ὁδοῖς σκολιαῖς.
Ἐν πάντα δὲ νόμον εὐθύγλωσσος ἀνὴρ προφέρει e. q. s.

cf. fr. inc. 158.

At vel inimicus laudandus est ex animo et non infra meritum, quum bene rem gessit. P. 9, 95 *Κεῖνος* (Nereus) *αἰνεῖν καὶ τὸν ἐχθρὸν παντὶ θυμῷ σύν τε δίκᾳ καλὰ ῥέζοντ' ἔννεπεν.* Laudat, quae laude digna sunt, vituperat contraria N. 8, 39; P. 2, 65 sqq.; N. 9, 6 sq.; I. 3, 7 sq.; fr. enc. 4. Maledicendi vero aeque atque adulandi studium sibi ipsum est perniciei. O. 1, 53. *Ἀκέρδεια λέλογχεν θαμινὰ κακαγόρος.* cf. P. 2, 54 sqq., 73 sqq., 90 seqq.; N. 1, 24; 4, 39 sq.; I. 1, 67 sqq. Fraus et mendacium sunt veterrima et pessima mala N. 8, 32.

Ἐχθρὰ δ' ἄρα πάρφασις ἦν καὶ πάλαι,
αἱμύλων μύθων ὁμόφοιτος, δολοφραδής, κακοποιὸν ὄνειδος·
ἃ τὸ μὲν λαμπρὸν βιᾶται, τῶν δ' ἀφάντων κῦδος ἀντείνει σαθρόν.

Quae vero olim peccata sunt, ea silentio premere quam aperire praestat. O. 9, 103.

Ἄνευ δὲ θεοῦ σεσιγαμένον
Οὐ σκαιότερον χρῆμ' ἕκαστον.

cf. O. 13, 91; N. 5, 14 sqq.; fr. dith. 7; fr. inc. 68, 8.

Aliis locis mitius verbum in talibus poeta ponit, ut *θανόντων* I. 3, 81. de filiis Megarae et Herculis a patre insanienti occisis; *ἀντιτυχόντα* pro *μαρνάμενον* N. 7, 42. de Neoptolemo cum sacerdotibus Delphicis rixanti. Cui veritatis studio illud quoque congruit, quod qualem se ipse habeat poetam ea qua par est sui fiducia profitetur ingenue. Mediocris est enim ingenii immodicum laudum suarum esse aut aestimatorem aut detrectatorem.

P. 4, 248. *Πολλοῖσι δ' ἅγημαι σοφίας ἑτέροις.*
O. 1, 111. *Ἐμοὶ μὲν ὦν*
Μοῖσα καρτερώτατον βέλος ἀλκᾷ τρέφει.

cf. N. 3, 80 sqq.; O. 2, 83 sqq.; 7, 7 sq.; N. 4, 37 sqq.; 5, 19 sqq.; 7, 75 sqq.; 9, 54 sq.; P. 8, 34; 10, 67; I. 3, 19 sqq.; fr. inc. 158, 163, 163a. Lubenter idem optimo cuique meritas impertit laudes. N. 8, 48.

Χαίρω δὲ πρόσφορον ἐν μὲν ἔργῳ κόμπον ἱείς.

Gratum animum et in aliis laudat, et profitetur ipse. P. 2, 21 Ixionem rotae affixum haec facit monentem:

Τὸν εὐεργέταν ἀγαναῖς ἀμοιβαῖς ἐποιχομένους τίνεσθαι.

cf. N. 7, 86 sqq.

Xenocratem amicum defunctum, Agrigenti olim honoratissimum, tunc tyrannide sublata multis invisum atque neglectum magnificentissime ornat carmine Isthmio secundo. (cf. fr. scol. 3. post I. 2. scripti, ibique interprett.) Qualem vero se praestiterit amicum, ne multus sim in re aperta, testari sufficit Hieronem et Arcesilaum. Hospitalitatem, qua ipse grato animo toties fuerat usus, imprimis commendat. cf. O. 1, 11 seqq.; 2, 99; 4, 15; 13, 1 sqq.; P. 2, 57 sqq.; N. 1, 19 sqq.; 9, 2; I. 2, 37 sqq.; 5, 70. Prudens denique humanarum cupiditatum iudex, quum insolentiâ (*ὕβρει*) nihil magis sit extimescendum, verecundiam (*αἰδῶ*) sibi exoptat et amicis suis. O. 13, 115; N. 9, 33 sqq.; cf. P. 4, 145 sqq.

Atque haec quidem hactenus. Restat, ut pauca dicamus de Pindaro reipublicae constituendae et gerendae praeceptore, de quo egregie Guil. Wachsmuthium scripsisse audio, cuius libellum non fuisse ad manum est quod doleam. Claris ipse ortus natalibus, celeberrima Aegidarum gente, quamquam minime partium studiosus, nobilium tamen caussae favit[1]), neque id mirum, siquidem optimus quisque, cui patrii mores et iura paterna, cui antiqua

---

[1]) P. 10, 71. *Ἐν δ' ἀγαθοῖσι κεῖται*
πατρώϊαι κεδναὶ πολίων κυβερνάσιες.

Haec adolescens, neque alia mens fuit viri:

P. 2, 86. *Ἐν πάντα δὲ νόμον εὐθύγλωσσος ἀνὴρ προφέρει,*
παρὰ τυραννίδι, χὠπόταν ὁ λάβρος στρατός,
χὤταν πόλιν οἱ σοφοὶ τηρέωντι.

P. 8, 44. *Φυᾷ τὸ γενναῖον ἐπιπρέπει*
ἐκ πατέρων παισὶν λῆμα.

illa legum institutorumque sanctitas, cui respublica bene ordinata cordi esset, illa quidem aetate idem sentire se profitetur. Sufficit Theognidem laudasse et Aeschylum, utrumque Pindari aequalem, utrumque nobilem nobilium caussam defendentem quamquam diversa ratione. Mirum enim quantum civis Megarensis reducis in patriam vehementia distat ab Aeschyli grandi tranquillitate; neque Aristidis amico (cf. Aesch. Persas), victori Marathonio Salaminioque, strenuo Areopagi defensori (cf. Muell. ad Aesch. Eumen.) prorsus comparandus est Pindarus, qui tantum abest a partium studio, ut modum utique et tranquillitatem concordiamque civium firmissima existimet cum privatae tum publicae salutis fundamenta. P. 11, 50 sqq.

Θεόθεν ἐραίμαν καλῶν, δυνατὰ μαιόμενος ἐν ἁλικίᾳ.
τῶν γὰρ ἂμ πόλιν εὑρίσκων τὰ μέσα μακροτέρῳ
ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ᾽ αἶσαν τυραννίδων·
ξυναῖσι δ᾽ ἀμφ᾽ ἀρεταῖς τέταμαι· φθονεροὶ δ᾽ ἀμύνονται
ἆται, εἴ τις ἄκρον ἑλὼν ἁσυχᾷ τε νεμόμενος αἰνὰν ὕβριν
ἀπέφυγεν· μέλανα δ᾽ ἂν᾽ ἐσχατιὰν
καλλίονα θάνατον σχήσει, γλυκυτάτᾳ γενεᾷ
εὐώνυμον κτεάνων κρατίσταν χάριν πορών.

cf. I. 5, 71; 6, 39 sqq.; fr. inc. 23.; P. 3, 105 sqq.; N. 11, 29 sqq.; I. 3, 1 sqq.; P. 8, 1. Propterea Aeginetas celebrat, qui imprimis studeant iustitiae O. 8, 20 sqq. (Bkh. p. 180.) P. 8, 21 sqq.; fr. I. 4; Locros O. 9, 15 sqq.; O. 10, 11; Tenedios N. 11, 8 sqq., alios. Omnium autem rerum carissimam habet patriam (I. 1, 1.), eiusque salutem, quam qui defendit, ille vivus vel mortuus summam tulit gloriam I. 6, 26 sqq.; N. 9, 37 sqq.; quapropter laudandus ei videtur esse is, qui prior est in litibus componendis, ut Adrastus N. 9, 15 sqq., et quem Iasonis nomine significatum Boeckhius censet Demophilum exulem P. 4, 145 sqq., 281 sqq. Vota facit pro victoribus, ut in patriam reversi quietam reperiant civitatis conditionem, pro Diagora Rhodio et Eratidis O. 7, 89 sqq., pro Arcesilao Cyrenarum rege P. 5, 117 sqq. (quem P. 4, 270 sqq. ut iusto ac miti imperio utatur admonet), pro Hippoclea Thessalo P. 10, 17 sqq. Nusquam vero non acerrimum liberae Graeciae patronum et publicae salutis laudatorem se praestitit Pindarus, et falsa profecto utuntur criminatione, qui Medismi eum accusant, quorum agmen ducit Polybius IV, 31, 5., qui Thebanis reprehensis, quod deserta communi Graeciae caussa Persis se adiunxissent pergit: *Οὐδὲ Πίνδαρον (ἐπαινοῦμεν) τὸν συναποφηνάμενον αὐτοῖς ἄγειν τὴν ἡσυχίαν διὰ τῶνδε τῶν ποιημάτων·* (fr. inc. 125.).

Τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδίᾳ τιθεὶς
ἐρευνασάτω μεγαλάνορος Ἀσυχίας τὸ φαιδρὸν φάος,

De vi verbi *ἀγαθοί* et similium egregie disseruit Welck. ed. Theogn. p. XXI. sqq.

Recensere h. l. liceat quas civitates carminibus celebravit Pindarus, et qua tunc usae fuerint forma et statu indicare. Ac primum quidem Optimates plurimum valebant apud Thessalos Aleuadae (P. 10.), apud Corinthios Bacchiadae (O. 13. fr. scol. 1.), apud Rhodios Eratidae usque ad Diagorae filios ab Atheniensibus exactos cf. Bkh. expl. p. 177. 178. (O. 7.) apud Thebanos, decem annis exceptis, qui sunt ab Olymp. 80, 4. usque ad Ol. 83, 2. (ante Ol. 80, 1. scripta sunt I. 3; P. 11; I. 1. cf. Diss., fr. inc. 125. fr. hyp. 4., post reipublicae formam ab Atheniensibus in democratiam mutatam I. 6., ut videtur); tum apud Orchomenios (O. 14.), Aeginetas usque ad Ol. 80, 4. (Muell. Aegin. 179.) (N. 5; I. 5; 7; 4; N. 7; O. 8; P. 8; N. 3; 4; 6; 8. fr. inc. 95; 96.) apud Locros et Epizephyrios (O. 10; 11. fr. inc. 111.) et Opuntios (O. 9. cf. Bkh. expl. p. 188.), postremo apud Lacedaemonios (fr. inc. 110.), Aetnaeos inde ab Ol. 76, 1. quo anno Aetna condita est ab Hierone (P. 1; N. 1; 9.), Tenedios, ut videtur (cf. Muell. ap. Diss. expl. p. 476.) (N. 11. scol. 2.) — A populo tenebantur civitates Argivorum, ut videtur (N. 10.), Atheniensium (P. 7; N. 2. fr. dith. 3; 4; fr. inc. 93. cf. Bkh. praef. ad fr. thren.), Thebanorum ab Ol. 80, 4. usque ad Ol. 83, 2. (I. 6.) Syracusanorum Camarinaeorumque inde ab Ol. 78, 3. (O. 4; 5.) Agrigentinorum denique et Himeraeorum post Ol. 76, 4. (O. 12; I. 2. fr. scol. 3. cf. Bkh. — Tyranni Siciliae tenebant partem maiorem, et Gelo quidem, Hiero, Thrasybulus Syracusas, Gelam Camarinam usque ad Ol. 78, 3. (ante id tempus scripta sunt P. 2; 3; 1; O. 1; N. 1; O. 6. fr. scol. 5-7; hyp. 1-3, post restitutam libertatem O. 4; 5.); Thero, Xenocrates, Thrasydaeus Agrigentum et Himeram usque ad Ol. 76, 4. (ante Ol. 76, 4. scripta sunt P. 6; 12; O. 2; 3. fr. enc. 1. 2; postea O. 12; I. 2. fr. scol. 3.). — Regiam denique potestatem habebant Alexander Amyntae filius in Macedonia (fr. encom. 3; 4.) et Arcesilaus Cyrenis (P. 5; 4; 9.). —

στάσιν ἀπὸ πραπίδων ἐπίκοτον ἀνελών,
πενίας δότειραν, ἐχθρὰν κουροτρόφον.

At quid, quaeso, aliud his versibus efficere voluit Pindarus, nisi ut *τὴν στάσιν* i. e. domesticas, quae tunc Thebis erant, discordias ex animis evellerent cives sui, et tranquillitatem i. e. domesticam concordiam (P. 8, 1 sqq.) expeterent. Rectissime igitur Pindarum collaudandum potius esse censet Schneid. p. LXXXIX, quod unanimi consensu suscipiendi adversus Medos belli suasor fuerit Thebanis. —

Diximus de Pindari vita et moribus, de civitatium Graecarum quae illis temporibus fuerit conditione, de epinicii carminis natura. Triplex eius esse consilium digito indicavimus, unum poeticum, alterum civile, tertium ethicum. Atque poeticum quidem est in ipsa victoriae praedicatione, id est in victoris, gentis, patriae, ludorum ac deorum, qui iis praesunt, laudibus; civilis prudentiae exempla in omnibus fere carminibus reperies; honestatis denique et recti sensum tum adhortando, tum monendo, castigando, consolando, collaudando tantum non ubique profitetur poeta. Iam vero quum quomodo in his rebus tractandis versatus sit quaerimus, duplex eum videmus usurpare dicendi genus, alterum apertum vel directum, quod dixeris, alterum artificiosius, quod in fabularum perspicitur lyrica tractatione. Cuius rei cognitio quum proxime accedat ad id, quod nobis proposuimus, iam quaeramus accuratius, quid de natura et deorum, et hominum statuerit Pindarus.

Atque primum quidem satis constat, fabulas de diis et heroibus narratas continere quidquid praeclarum atque excellens mente conceperint veteres. Esse deum vel deos religione divinitus quasi ingenita agnoscit homo, quales vero eos cogitatione effingat eosque esse intelligat, id edocetur tum parentum doctrina, tum sua quisque natura. Antiquissimis autem temporibus quidquid eveniebat, et quidquid sentiebant cogitabantque homines de rebus divinis atque humanis, induebant fabulis, quas postea versibus persecuti sunt poetae. Quare recte dixeris, fata aeterna gentium urbiumque in fabulis conspicua esse, et pulcherrimam rerum divinarum humanarumque imaginem. Nemo enim sanus adhuc in eo acquiescat, ut fabulas a poetis animi caussa inventas esse putet. Interpretes potius erant veteres poetae, qui quae ipsis erant tradita, quae tanquam commune aliquid sentiebant et credebant aequalium sensibus quasi et oculis subiicerent. Vera autem tenendum est illa eos habuisse, nec ficta, quae de diis tradebantur. Credibilia ea essent necne, hoc non curabant neque poterant curare antiqui illi scriptores; dii nimirum ipsis erant illi, quorum facta narrabant. Postea demum philosophorum, sophistarum, historicorum aetate interpretari coeperunt fabulas et dissecare id, quod ad id tempus fuerat coniunctum, alii, quod excelsius sentiebant, alii contra quod deorum religionumque despicientia sibi laudem accrescere opinabantur. Pindarus autem ea vixit aetate, quae „ut ab epici carminis simplicitate paulatim desuescebat, ita a religione deorum haudquaquam degeneraverat.“ Pia et candida mente accipit, quae de diis heroibusque vulgo narrabantur. Miracula tantum abest ut neget posse evenire, ut quidquid deorum numine feratur perpetratum, quantumvis videatur mirum, verissimum esse profiteatur. cf. O. 1, 28. *Ἦ θαυματὰ πολλά.* P. 10, 48. *ἐμοὶ δὲ θαυμάσαι θεῶν τελεσάντων οὐδέν ποτε φαίνεται Ἔμμεν ἄπιστον.* Hoc unum postulat, ut abhorreant poetae ab iis, quae flagitiosum aliquid adspergere videantur diis *τοῖς ἁγνοῖς*. Talia quidem falsa esse iudicat, sed ita, ut primitivam quandam discernat fabulae formam, quam tenet (*τὸν ἀληθῆ λόγον* O. 1, 28.), et mendosam illam adumbrationem, quam aut ingeniosis poetarum fictionibus pulchri speciem prae se ferentibus adscribit (N. 7, 20 sqq.), aut invidiae et malevolentiae (O. 1, 47.). Quas autem fabulas veras esse putat, eas duplici tractat ratione. Vera enim alia quidem habet, certe tam multis cantata, ut de eis vix possit dubitari, sed silentio premenda, uti temporibus rudioribus gesta, cultiori vitae parum apta. cf. O. 9, 35 sqq., 103 sqq. fr. dith. 7. Intelligendum est igitur, deorum reverentiam unam ac solam caussam fuisse Pindaro, qua ductus fabulas interdum mutaverit, non placita quaedam philosophorum, neque libidinem quandam artis lyricae.

Deorum naturam habent loci potissimum hi: fr. inc. 4; P. 2, 49 sqq.; O. 13, 83 sqq.; P. 9, 67; 10, 48 sqq.; 4, 63. fr. inc. 3.

Beati sunt et laborum expertes, *μάκαρες* O. 1, 52. cett. *ἀθάνατοι* N. 6, 5. cett. *ἄμβροτοι* N. 10, 7. *ἁγνοί* O. 7, 60; P. 9, 64. cf. 3, 79. *φέρτατοι Κρονίδαι* O. 9, 56. *βασιλῆες* P. 3, 94; N. 4, 67; O. 14, 3. Gratiae Apollini proxime adsidentes deorum intersunt oblectationibus O. 14, 8 sqq. Apollinem et Musas Iupiter progenuit gratificans diis, qui nuptias eius quum agerent petierant, ut novos quospiam faceret deos, magna ipsius facinora cantaturos. fr. hymn. 3. — Quae vero non amat Iupiter, ea horrent Musarum vocem quum audiunt, veluti Typhos deorum hostis. P. 1, 15 sqq. Tranquille coelestes vitam agunt sempiternam, nec tamen inerti otio dediti. Iureiurando inter se obstringunt O. 7, 65., amant et amantur O. 1, 25. 45. 75; I. 7, 29 sqq., coniunctim Apollo et Neptunus exstruunt Troiae moenia O. 8, 31 sqq., Apollo, Neptunus, Pluto Pylum defendunt O. 9, 31 sqq.; epulantur dii O. 14, 8 sqq.; P. 3, 93., conveniunt in concilium frequentes, concionantur, decernunt I. 7, 26 sqq.; rixae a diis alienae sunt, aut nullo negotio componuntur; conciliantur inter se Iupiter, Saturnus, Titanes P. 4, 291; O. 2, 70 sqq. fr. h. 6., Hercules Iunoni I. 3, 76 sqq. cf. N. 1, 70 sqq., Iupiter Neptuno, interveniente Themide I. 7, 45; *εἵνεκεν πεπρωμένον ἦν* v. 33.). Themis enim summum illud ius divinum, quod fatum vocant, quale esset, Iovi explicaverat, et ceteris diis. Fatum autem apud Pindarum nihil aliud est, nisi unius cuiusque rei natura, vel illa lex naturae, quae uni cuique suam sortem assignat, (*νόμος ὁ πάντων βασιλεύς* fr. inc. 48.), cui et dii parent, et homines, et quidquid est in rerum natura, est ius illud supremum, cum quod dii hominibus religiose servandum imponunt, tum quod inter deos ipsos constitutum est, quo singula singulis munera descripta sunt, tum quo adversus homines utuntur, ne illi naturam excedant suam, sed servent assignatam, est denique ius illud, quo superiores utuntur in inferiores, boni in malos, homines in animalia. Quod qui tenent atque observant, ii iuste agunt ac recte; quare laudat quidem poeta (fr. dith. 7.) Geryonem, quod pro virili parte Herculi boves rapienti se opposuerit, neque ultro dederit manus; sed Iupiter, inquit, superiorem voluit esse Herculem, deo progenitum; itaque ille nec prece nec pretio acceptas boves avexit, sed *νόμῳ*, id est natura sua superiore.

Penes Iovem autem ut est summum omnium rerum imperium (*θεῶν ἄτε πλέον τι λαχών* fr. inc. 6.), ita fati quoque procuratio atque tutela: *Διός τοι νόος μέγας κυβερνᾷ Δαίμον' ἀνδρῶν φίλων* P. 5, 114. (122.). *Ζεῦ πάτερ Ξενοφῶντος εὔθυνε δαίμονος οὖρον* O. 13, 28. *Τὸ μόρσιμον Διόθεν πεπρωμένον* N. 4, 61., *διόςδοτον βίον ἀρχάν* fr. thren. 8; *Διὸς αἴσᾳ* O. 9, 42. *Διόθεν αἶσαν* N. 6, 13. *θεοῦ Μοῖρα*, id est deus *μοῖραν* praebens O. 2, 21. Parcae autem exsequuntur ea, quae Iupiter, aut ceteri dii adnuente Iove constituerunt. Deorum voluntate (*κατὰ δαίμονα*) Hercules ipsis diis obsistere potest O, 9, 28; Iamo in lucem prodituro Apollo *συμπαρέστασεν Μοίρας* O. 6, 42; Helios Lachesin iubet (*ἐκέλευσεν*) maximo iureiurando interposito Rhodi insulae possessionem ipsi confirmare, et una cum Iove (*Κρόνου σὺν παιδί*) ipsi addicere O. 7, 64 sqq. Itaque Parcae Themidem Iovi nuptum adducunt (fr. hymn. 2.), quum in ipsa Iovis natura posita sit summa iustitia, eaedemque negant Thetidem ei esse in matrimonium ducendam, quoniam aeterna naturae necessitate fieri non possit, ut Iove quisquam nascatur potentior (I. 7, 33.). Quae quum ita sint, recte veram Pindari sententiam hanc esse censebimus, ut, quamvis complures deos esse agnoscat, unum tamen teneat omnia gubernare et divina et humana Iovem supremum (*τὸν θεόν, τὸν δαίμονα.*). (Ita quidem interpretor illud *Τί θεός, τί τὸ πᾶν;* fr. inc. 1.) cf. P. 5, 23 sqq. *Τῷ σε μὴ λαθέτω παντὶ μὲν θεὸν αἴτιον ὑπερτιθέμεν.* fr. inc. 2. *θεὸς ὁ τὰ πάντα τεύχων βροτοῖς.* N. 10, 29. *Πᾶν δὲ τέλος ἐν τὶν ἔργων.* cf. I. 3, 4 sqq.; N. 8, 35; P. 10, 10. cett. — Atque Iupiter quidem, *ὕψιστος* N. 1, 60; 11, 2; O. 4, 1., *θεῶν ἄτε πλέον τι λαχών* fr. inc. 6., *ὁ πάντων κύριος* I. 4, 53. cf. O. 7, 34; N. 1, 39; 5, 35; 7, 82; 10, 16; O. 9, 57., qui solus Typhonem domuit, dum ceteri dii aufugiunt *οὐκ ἀνθρώποις ὁμοιωθέντες, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις ζώοις* fr. scol. 7. cf. fr. prosod. 4; O. 4, 7; P. 1, 15 sqq., qui deorum suam cuique adtribuit terrae partem, assignatamque tuetur O. 7, 55. 61. 67; N. 1, 14., qui, quidquid lubet, ex arbitrio suo perficit: splendidissimam ille quidem a se reportavit victoriam, quum vinctos olim ab ipso solvit Titanes (P. 4, 293. *λῦσε δὲ Ζεὺς ἄφθιτος Τιτᾶνας* cf. fr. hymn. 6.), et cum patre Saturno rediit in gratiam. Namque *Διὸς ὁδὸς παρὰ Κρόνου τύρσιν* O. 2, 70. est illa via, qua commeare solet Iupiter salutaturus patrem sibi reconciliatum.

Quae quum ita sint, Iupiter omnium maxime ab hominibus colendus est P. 6, 23 sqq., et celebrandus quidem *ἀμέρᾳ ὀπί* N. 7, 82., quippe quae conveniat Iovis dignitati. cf. N. 2, 1 sqq.; 3, 10 sqq.; 5, 25; O. 2, init.

Dii vero non solum potentissimi sunt, sed etiam iustissimi (*καὶ μὰν θεῶν πιστὸν γένος* N. 10, 54.), fidem conservant ac iusiurandum (*θεῶν ὅρκον μέγαν* O. 7, 65.), longe absunt ab iis mendacia (*ψευδέων οὐχ ἅπτεται* P. 3, 29; 9, 42.), quare Iovem *δαμιουργὸν εὐνομίας καὶ δίκας* vocat Pindarus apud Plut. praec. reipl. ger. c. 13. cf. Bkh. ad fr. paean. 6. — Iidem sunt sapientissimi: *Ζεῦ ἀριστότεχνα πάτερ* fr. paean. 6. cf. O. 9, 52; P. 1, 48; 2, 40; O. 11, 21; 13, 52; N. 10, 65. Eventura noverunt perinde ac praeterita omnia, et velut praesentia contemplantur: *εἰ δὲ θεὸν ἀνήρ τις ἔλπεταί τι λαθέμεν ἔρδων ἁμαρτάνει* O. 1, 64; Apollinem nemo decipit: *κλέπτει τέ νιν Οὐ θεὸς οὐ βροτὸς ἔργοις οὔτε βουλαῖς* P. 3, 30; 9, 44; deorum vero consilia nemo perspicit mortalis fr. paean. 10.

Τί δ' ἔλπεαι σοφίαν ἔμμεναι, ᾇ (γ') ὀλίγον
ἀνὴρ ὑπὲρ ἀνδρὸς ἰσχύει;
οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως τὰ θεῶν βουλεύματ' ἐρευνάσει βροτέᾳ φρενί· θνατᾶς δ' ἀπὸ ματρὸς ἔφυ.

Summam autem dii curam habent cum omnium rerum, tum maxime humanarum. P. 8, 76.

Τὰ δ' οὐκ ἐπ' ἀνδράσι κεῖται· δαίμων δὲ παρίσχει,
ἄλλοτ' ἄλλον ὕπερθε βάλλων, ἄλλον δ' ὑπὸ χειρῶν
μέτρῳ καταβαίνει.

cf. P. 8, 53; 3, 80 sqq.; 1, 56. 61; I. 3, 23; O. 8, 25 sqq. Hunc augent, illum deprimunt P. 2, 88 sq. 51 sq. Praebent quidquid volunt I. 4, 52., et quo tempore lubet P. 12, 29 sqq.; N. 11, 37 sqq.; O. 7, 11. Complures hominibus a diis patefacti sunt laudis et gloriae aditus, modo ipsi gnaviter agant atque industrie N. 8, 1. *Ἀρχαὶ δὲ βέβληνται θεῶν κείνου σὺν ἀνδρὸς δαιμονίαις ἀρεταῖς.* cf. N. 10, 29 sqq.; fr. hyp. 5. Victoriam dii praebent, et in Olympiis quidem Nemeisque Iupiter, in Pythiis, et Delphis et Sicyone celebratis, Apollo, in Isthmiis Neptunus; tum vero, qui proprie habentur *θεοὶ ἐναγώνιοι*, Mercurius O. 6, 79; P. 2, 20; I. 1, 60., Hercules et Dioscuri O. 3, 36 sqq.; P. 5, 9 (10); cf. N. 10, 52 sqq., Thia I. 4, init.; victoria curulis Dianae ope reportata dicitur P. 2, 7, Neptuni O. 1, 85 sqq.; P. 2, 12, Castoris P. 5, 9. — Illustria autem certaminum praemia Musa recordari solet N. 1, 11 sqq.; P. 10, 22. cf. O. 7, init., 11, 95., et quos supra attuli locos. — Hostes propulsant P. 1, 71 sqq.; N. 9, 28 sqq.; cf. I. 6, 37 sqq., et, qui Persas in Graeciam immiserunt (*Διὸς ὄμβρῳ* I. 4, 49.), iidem a Persis Graeciam liberaverunt. I. 7, 9 sqq. — Calamitates pariter atque res secundae divinitus accidunt (*θεόσδοτος ἀτλάτα κακότας*, vel *θεόσδοτος ἄτα* fr. inc. 68. 69.), sed ita, ut post mala utique solatium sequi iubeant dii res iucundiores. O. 2, 15 sqq. 23. 33 sqq.; O. 12, 10 sqq.; I. 3, 36 sqq.; fr. inc. 144; secundis enim superantur priora sua natura fr. inc. 146. Bkh., O. 1, 99; 2, 18 sqq.; cf. P. 3, 81. Consentaneum est autem, quod a diis amantur ii, quorum mores similes sunt divinorum, iusti homines ac pii. *Ἄνεται δὲ πρὸς χάριν εὐσεβίας ἀνδρῶν λιταῖς* O. 8, 8. cf. O. 2, 12 sqq.; I. 5, 42 sqq.; N. 10, 54. Servant eos, quibus favent, atque Iuno quidem Iasonem, Minerva Bellerophontem, Diomedem, Perseum, Apollo Iamum, Aesculapium, Aristaeum, Neptunus Pelopem, Herculem Iupiter; augent bonorum felicitatem I. 3, 5; O. 3, 39; 7, 87 sqq.; cf. P. 3, 93 sqq. 103; N. 5, 36 sqq.; I. 7, 40., ulciscuntur contra, quidquid sceleris committitur, partim in hac terra, partim apud inferos; cf. O. 2, 56 sqq., et quae infra dicentur. Omnes enim mortales manet iustum iudicium, neque ullum unquam facinus deorum fugit cognitionem O. 1, 64., in certam perniciem detrudunt impios, *χόλος δ' οὐκ ἀλίθιος γίγνεται παίδων Διός.* P. 3, 11; terror divinitus missus vel fortissimum virum in fugam vertit N. 9, 27. Dii vero quum vitiis careant ac culpa, quae admittuntur scelera ea fiunt *ἄνευθε θεῶν* O. 9, 103; quare silentio talia premenda sunt atque oblivione. O. 9, 103; fr. dith. 7; N. 5, 18. Septem illi adversus Thebas profecti sunt *αἰσιᾶν οἱ κατ' ὀρνίχων ὁδόν·* propterea *φαινομέναν δ' ἄρ' ἐς ἄταν σπεῦδεν ὅμιλος ἱκέσθαι.* N. 9, 17 sqq. —

Qui autem nimia petunt et maiora quidem, quam pro mortalibus, eos subito opprimit iusta deorum vindicta (*θεῶν φθόνος*) P. 10, 20, I. 6, 43 sqq.; quam Bellerophon olim expertus est O. 13, 91; I. 6, 43 sqq.; Tantalus O. 1, 56; Ixion P. 2, 26 sqq.; Tityos P. 4, 92; Aesculapius P. 3, 54 sqq.; Coronis P. 3, 24; Typhos P. 1, 16; 8, 16; Aloidae P. 4, 70; fr. inc. 34; Porphyrio cum Gigantibus P. 8, 12 sqq. — Quare cave, ne cum diis certamen ineas P. 2, 88; 10, 27; cf. N. 6 init; I. 4, 14; P. 3, 59 sqq.; neve cum iis, quos dii amant atque tuentur fr. inc. 143; *ἄτρωτοι* enim sunt *παῖδες θεῶν* I. 3, 18; et frustra cum superiore certat inferior fr. inc. 119 Bh. —

Haec quidem de diis; iam quid de hominum natura Pindarus statuerit videamus. Ac primum quidem similes esse deorum mortales et mente et natura diserte dicit ac pulchre, et quamquam diversi sint generis, eadem tamen matre nutritos Tellure; at distineri utrosque magno illo potentiae discrimine. Apponam locum integrum N. 6, 1 sqq.

Ἓν ἀνδρῶν, ἓν θεῶν· γένος ἐκ μιᾶς δὲ πνέομεν
ματρὸς ἀμφότεροι· διείργει δὲ πᾶσα κεκριμένα
δύναμις, ὡς τὸ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰὲν ἕδος
μένει οὐρανός. ἀλλά τι προςφέρομεν ἔμπαν ἢ μέγαν
νόον ἤτοι φύσιν ἀθανάτοις,
καίπερ ἐφαμερίαν οὐκ εἰδότες οὐδὲ μετὰ νύκτας
ἄμμι πότμος
οἵαν τιν᾽ ἔγραψε δραμεῖν ποτὶ στάθμαν.

et P. 8, 95.

Ἐπάμεροι· τί δέ τις; τί δ᾽ οὔ τις; σκιᾶς ὄναρ
ἄνθρωπος ἀλλ᾽ ὅταν αἴγλα διόςδοτος ἔλθῃ,
λαμπρὸν φέγγος ἔπεστιν ἀνδρῶν καὶ μείλιχος αἰών.

Cum diis igitur comparati homines inferiore sunt conditione et multis malis erroribusque obnoxii. Imbecilla eorum est natura et fragilis P. 8, 92; O. 1, 66; N. 1, 32 *κοιναὶ γὰρ ἔρχοντ᾽ ἐλπίδες πολυπόνων ἀνδρῶν* cf. Diss., O. 7, 94; cf. I. 3, 18; O. 8, extr., P. 5, 120; N. 7, 54 sqq. Futurarum rerum inscii vix iis recte utuntur, quae sunt ante pedes positae O. 2, 30 sqq.; N. 11, 43 sqq.; O. 12, 2 sqq. Aliena petunt et nimia P. 3, 20 sqq.; N. 3, 30. cf. fr. inc. 72, 123, 124, 148; P. 11, 25 sqq.; 2, 26 sqq. Spes autem vigilantium somnia sunt fr. inc. 131. cf. fr. inc. 130. Lucri studium vel sapientissimos interdum corrumpit, veluti Aesculapium P. 3, 54; cf. 4, 139 sq.; fr. inc. 141. Invidiam amant et mendacia fr. inc. 128, 129; N. 8, 21 sqq.; O. 2, 95; P. 1, 82. 84; 7, 18 sqq.; 11, 29; O. 6, 72 sqq.; P. 2, 75 sqq.; N. 8, 32; 10, 78; fr. inc. 154. Pessimum vero et perniciosissimum omnium malorum insolentia est (*ὕβρις κόρου μάτηρ θρασύμυθος*) O. 13, 10. Quum enim ante omnia hominem deceat intelligere se esse mortalem (*θνατὰ θνατοῖσι πρέπει* I 4, 16), qui magnam felicitatem concoquere (*καταπέψαι*) non potest, fastu (*κόρῳ*) ille quidem sibi parat *ἄταν ὑπέροπλον* (O. 1, 55), et *Κῆρας ὀλβοθρέμμονας* fr. inc. 142; veluti Tantalus, Ixion, alii. Atque hinc invidia illa oritur deorum, qua nihil magis est cavendum. I. 6, 39; P. 10, 20; O. 8, extr. Bh. Propterea Pindarus ipse, si qua quid altius extulit, id excusat O. 13, 24 sqq.; laudem compescit I. 4, 51; O. 8, 55; P. 9, 77 sqq.; 8, 29 sqq.; 10, 51 sqq.; *ὄβον* exoptat *ἀπήμονα* fr. hyp. 4, 7. cf. P. 3, 105 sqq.; 8, 92 sqq.

Quae cum ita sint, cum naturae imbecillitati et multis erroribus obnoxii sint homines, optimo cuique id maxime agendum est, primum ut a deo exposcat ea, quae vere expediant, et deum agnoscat bonorum omnium auctorem, tum ut ipse, quidquid praeclarum sit, id ut assequatur toto animo et studio omni contendat atque elaboret. P. 5, 23. *Τῷ σε μὴ λαθέτω — παντὶ μὲν θεὸν αἴτιον ὑπερτιθέμεν.* N. 9, 45. *ἴστω λαχὼν πρὸς δαιμόνων θαυμαστὸν ὄλβον.* P. 11, 50. *θεόθεν ἐραίμαν καλῶν Δυνατὰ μαιόμενος ἐν ἁλικίᾳ.* O. 13, 104. *νῦν δ᾽ ἔλπομαι μέν, ἐν θεῷ γε μὰν τέλος.* cf. O. 2, 19 sqq.; P. 1, 29; 5, 12; N. 8, 17; I. 5, 10 sqq. Ac primum quidem id homines decet expetere, ut prosperam nacti fortunam bene audiant. P. 1, 99 sqq. *Τὸ δὲ παθεῖν εὖ πρῶτον ἄθλων· εὖ δ᾽ ἀκούειν δευτέρα μοῖρ᾽· ἀμφοτέροισι δ᾽ ἀνὴρ Ὃς ἂν ἐγκύρσῃ, καὶ ἕλῃ, στέφανον ὕψιστον δέδεκται.* I. 4, 12. *Δύο δέ τοι ζωᾶς ἄωτον μοῦνα ποιμαίνοντι τὸν ἄλπνιστον εὐανθεῖ σὺν ὄλβῳ, Εἴ τις εὖ πάσχων λόγον ἐσλὸν ἀκούσῃ. Μὴ μάτευε Ζεὺς γενέσθαι· πάντ᾽ ἔχεις, Εἴ σε τούτων μοῖρ᾽ ἀφίκοιτο καλῶν.* Similiter de gloria poeta dicit O. 7, 10. *ὁ δ᾽ ὄλβιος, ὃν φᾶμαι κατέχοντ᾽ ἀγαθαί* sqq.; de opibus cum gloria coniunctis N. 9, 46; de divitiis virtutibus ornatis P. 5, 1 sqq. *Ὁ πλοῦτος εὐρυσθενής, Ὅταν τις ἀρετᾷ κεκραμένον καθαρᾷ Βροτήσιος ἀνὴρ πότμου παραδόντος αὐτὸν ἀνάγῃ πολύφιλον ἑπέταν.* cf. O. 2, 33 sqq.; 53; P. 2, 56; N. 3, 19 sqq.; 11, 13 sqq.; N. 1, 31 sqq. Invidia quidem, ut quisque maxime excellit, ita eum acerrime solet arrodere. P. 7, 18; 11, 29. 30; O. 6, 72 sqq.; N. 8, 21 sqq.; O. 2, 95 sqq. Tu vero ne cede obtrectationi (*Ἀλλ᾽ ὅμως, κρέσσων γὰρ οἰκτιρμοῦ φθόνος, Μὴ παρίει καλά* P. 1, 85), sed

fortem ubique ac strenuum praesta te virum (*ὕδωρ καπνῷ φέρειν* N. 1, 24. cf. N. 7, 17. 30 Dissen.). Gloria enim, licet multo sudore parata, sequitur profecto res gnaviter gestas P. 9, 76; I. 4, 22 sqq. 56; 6, 26; 7, extr.; O. 6, 72; fr. inc. 147; 68, 5; fr. encom. 4; P. 5, 54; 12, 28; O. 5, 15; 6, 9 sqq.; P. 3, 80 sqq.; 8, 73 sqq. Elabitur quidem victoriae praemium vel meliori interdum de manibus, ut succumbat inferiori, veluti Ulixi olim Aiax N. 7, 21 sqq.; 8, 25 sqq.; sed vera tamen Aiacis laus aeterna vivit ab Homero carmine celebrata I. 3, 49 — 60. Inerti vero honos nullus fr. inc. 149; 150; O. 1, 81; 6, 9: P. 4, 186; 8, 83 sqq. — Longum est enumerare virtutes omnes, quarum praecepta aequalibus iterum ac saepius commendat Pindarus, iustitiam fr. hymn. 2, 7 sqq.; pietatem P. 2, 24; liberalitatem N. 1, 31; fidem N. 7, 86; veritatis studium P. 9, 95; fr. inc. 118; temperantiam P. 2, 34; sapientiam O. 13, 46 sqq.; alias. Ad hoc velim adtendas animum, quanti fecerit Pindarus ingenitam illam atque innatam quasi hominibus recte ac fortiter agendi vim, quam deo debeant vel naturae. *Τὸ δὲ φυᾷ κράτιστον ἅπαν* e. q. s. O. 9, 100 sqq.; cf. O. 2, 86 sq.; P. 8, 44 sq.; N. 1, 25 sqq.; 3, 40; 5, 40; 7, 1 sqq.; O. 10, 19 sq.; 13, 13. — Iam vero illud quoque facile intelligitur, cur Pindarus numina, quibus proprie curae sunt res humanae, ea toties celebraverit et tam eximie. Iamo in lucem prodituro Apollo adesse iubet P a r c a s et L u c i n a m O. 6, 41; infantem d r a c o n e s nutriunt *δαιμόνων βουλαῖσι* ib 45. Aristaeum recens natum Mercurius H o r i s tradit et T e l l u r i, quae immortalem eum facerent deum P. 9, 59 sqq. cf. N. 7, init. ibi Diss. — De P a r c i s dictum est supra; vocantur *βαθύφρονες, ὑψίθρονοι* I. 5, 16 iisque assidet Lucina N. 7, 1; O. 6, 41; cf. O. 1, 26. Themidem Iovi adducunt fr. h. 2, rata faciunt, quae Iovi ceterisque diis placuere O. 7, 64; 11, 52; invocantur, ut puero adsint victori I. 5, 16; imprimis autem familiae domusque prospiciunt sanctitati P. 4, 145. Simili de caussa *Πότμος* appellatur *ἄναξ* N. 4, 42; *ὁ μέγας* P. 3, 86; cf. N. 6, 6, et *Χ ρ ό ν ο ς ἀνδρῶν δικαίων σωτὴρ ἄριστος* fr. inc. 29. 30; *πάντων πατήρ* O. 2, 17; cf. 11, 53; P. 12, 30 sqq. *Τ ύ χ η* inter Parcas primum tenet locum fr. h. 9, Iovis liberatoris filia O. 12, 1, *σώτειρα* O. 12, 2, *φερέπολις* fr. h. 10, *ἀπειθής, δίδυμον στρέφοισα πηδάλιον* fr. h. 11. cf. O. 2, init; fr. h. 12. T h i a m praeclare celebrat I. 4, init. cf. Welck. ap. Diss. in edit. Boeckh. p. 511; H o r a s tum naturae virescentis et volvendi anni praesides O. 4, 2; N. 4, 34; fr. dith. 3, 13; tum humanae vitae custodes (O. 13, 17), *Ε ὐ ν ο μ ί α σώτειρα* O. 9, 16; *Δ ί κ α* O. 7, 17; P. 8, 1. 71; *Ε ἰ ρ ά ν α, χρύσεοι παῖδες εὐβούλου Θέμιτος* O. 13, 6 sqq.; Vocantur *ἀλαθέες, χρυσάμπυκες, ἀγλαόκαρποι* fr. h. 2, 6, *ἐΰθρονοι* P. 9, 60; cf. *Ὥρα πότνια κᾶρυξ Ἀφροδίτας* N. 8, 1. H e b e n dicit *ἀγλαόγυιον Ἐλειθυίας ἀδελφεάν* N. 7, 4; *χρυσοστέφανον* O. 6, 58; P. 9, 109; cf. N. 1, 71; 10, 18; I. 3, 77; *Ὀ π ώ ρ α ν* I. 2, 5; *Ἑ σ τ ί α ν* N. 11, init. — M u s a s et G r a t i a s, quibus debetur quidquid est pulcri et iucundi cum in hominum tum in coelestium societate et conjunctione tantum non ubique exornat Pindarus (*σὺν ὔμμιν γὰρ τά τε τερπνὰ καὶ τὰ γλυκέα γίγνεται πάντα βροτοῖς* O. 14, 5 sqq.). — T h e m i s, prima Iovis uxor (fr. h. 2), curat, ut iusti sint homines et concordes, (*σώτειρα Διὸς ξενίου πάρεδρος* O. 8, 22; *εὔβουλος* I. 7, 32; O. 13, 8; *οὐρανία* fr. h. 2; *ἱερά* P. 11, 9. cf. O. 9, 15); N e m e s i s, ut suum cuique tribuatur, neve quisquam fines ipsi praescriptos excedat (*διχόβουλος*, dissentiens, pro infesta. O. 8, 86; *ὑπέρδικος*, summum ius exercens, P. 10, 44); E r i n n y s, ne quid inultum lateat, *ὀξεῖα* O. 2, 41. Praeterea alia eiusmodi ethica numina apud Pindarum reperies multa, poetae ingenio et pia mente nata, quae, si tanti est, volenti accipe animo. Sunt autem haec: *Ἀ τ ρ έ κ ε ι α* O. 11, 13; *Ἀ λ ά θ ε ι α, θυγάτηρ Διός* O. 11, 4. *ἄνασσα* fr. inc. 118. *Ἁ σ υ χ ί α, φιλόπολις* O. 4, 16. *φιλόφρων Δίκας μεγιστόπολις θυγάτηρ, βουλᾶν τε καὶ πολέμων ἔχοισα κλαῖδας ὑπερτάτας* P. 8 init. *μεγαλάνωρ* fr. inc. 125. *Π ε ι θ ώ*, Veneri coniuncta P. 4, 129; fr. scol. 1, 1; 2, 11; P. 9, 39. *Ν ί κ α θεός* N. 5, 42. *χρυσέα* I. 2, 26. *Ἀ γ γ ε λ ί α, Ἑρμᾶ θυγάτηρ* O. 8, 81. *Ἀ χ ώ* O. 14, 21. *Φ ά μ α* I. 3, 40. *Ὕ μ ν ο ς* O. 1, 8. *Χ ρ υ σ ό ς, Διὸς παῖς* fr. inc. 140. *Π ρ ό φ α σ ι ς, Ἐπιμαθέος ὀψινόου θυγάτηρ* P. 5, 28. *Φ θ ό ν ο ς* O. 8, 55. *Σ τ ά σ ι ς* fr. inc. 125. *Ἀ λ α λ ά, Π ο λ έ μ ο υ θυγάτηρ* fr. inc. 122. *Ὕ β ρ ι ς* et *Κ ό ρ ο ς* O. 13, 10. *Α ἰ δ ὼ ς θεός* N. 9, 33 sqq.; O. 13, 115; *Ε ὐ θ υ μ ί α* fr. inc. 24, 3. *Ν ό μ ο ς* fr. inc. 48; *Ὅ ρ κ ο ς* N. 11, 24. *Ἀ ν ά γ κ α*, quod sciam, apud Pindarum non est numen.

Fruendum quidem est hac nostra vita, dum licet, (*μηδὲ μαύρου τέρψιν ἐν βίῳ· πολύ τοι φέρτιστον ἀνδρὶ τερπνὸς αἰών.* fr. scol. 6), sed modus habendus (*σοφοὶ δὲ καὶ τὸ μηδὲν ἄγαν ἔπος αἴνησαν περισσῶς* fr. inc. 132) O. 3, 44; P. 2, 34; 11, 51 sqq.; N. 11, 47; in praesentibus rebus acquiescendum (*φρονεῖν τὸ παρκείμενον*) N. 3, 75 Diss. cf. O. 1, 99 sqq.; neve, quod homini non licet, appetendum P. 3, 59. *χρὴ τα*

ἐοικότα πὰρ δαμόνων μαστευέμεν θναταῖς φρασίν, Γνόντα τὸ πὰρ ποδός, οἵας εἰμὲν αἴσας cf. P. 4, 92; N. 11, 13 sqq.; P. 10, 27. *Ὁ χάλκεος οὐρανὸς οὔ ποτ' ἄμβατος αὐτῷ* cf. I. 6, 43; N. 11, 44 sqq.; I. 4, 14 sqq. *Μὴ μάτευε Ζεὺς γενέσθαι* cf. O. 5, 23 sqq.; N. 3, 20. *Οὐκέτι πρόσω Ἀβάταν ἅλα κιόνων ὕπερ Ἡρακλέος περᾶν εὐμαρές.* cf. O. 1, 114; 3, 42; N. 4, 69; I. 3, 29 sqq.

Qui vero recte agit et fortiter et pie, is, quidquid evenerit, diis poterit confidere; *καὶ μὰν θεῶν πιστὸν γένος* N. 10, 45 cf. fr. hyp. 4, 8 sqq.; P. 4, 232; N. 7, 89 sqq.; P. 2, 49; fr. inc. 151; Facilem idem obibit mortem. P. 11, 54 sqq.

φθονεροὶ δ' ἀμύνονται
ἆται εἴ τις ἄκρον ἑλὼν ἀσυχᾷ τε νεμόμενος αἰνὰν ὕβριν
ἀπέφυγεν· μέλανα δ' ἂν ἐσχατιὰν
καλλίονα θάνατον σχήσει γλυκυτάτᾳ γενεᾷ
εὐώνυμον κτεάνων κρατίσταν χάριν πορών.

Moriendum enim certe est, et id incertum, an hoc ipse die: *θνάσκομεν γὰρ ὁμῶς ἅπαντες· δαίμων δ' ἄϊσος* I. 6, 42. cf. O. 1, 82; N. 7, 30; fr. inc. 120; neque quidquam retinebit *τὸ πεπρωμένον* fr. inc. 153. Post mortem autem justum omnes manet iudicium, *ἐπεὶ ῥέζοντά τι καὶ παθεῖν ἔοικεν* N. 4, 31.

Atque postulabant quidem commune omnium apud inferos iudicium quum qui illis temporibus de animorum immortalitate accuratius coeperant philosophari, vel mysteriorum secreta tradebant, tum maxime pia mens et religiosa poetae; et haud scio an Graecorum quisquam ante Platonem quidem earum rerum persuasionem aeque graviter, aeque divine sit prolocutus, atque Pindarus. Summa autem illa iustitia a deo exerceetur partim in hac terra, partim apud inferos. O. 2, 56.

Ἐν (*εὖ* R.) *δέ μιν* (*τὸν πλοῦτον ἀρεταῖς δεδαιδαλμένον*) *ἔχων τις οἶδεν τὸ μέλλον,*
ὅτι θανόντων μὲν ἐνθάδ' αὐτίκ' ἀπάλαμνοι φρένες
ποινὰς ἔτισαν, τὰ δ' ἐν τᾷδε Διὸς ἀρχᾷ
ἀλιτρὰ κατὰ γᾶς δικάζει τις ἐχθρᾷ
λόγον φράσαις ἀνάγκᾳ. κ. τ. ἑ.

cf. Rauchenst. Quaestt. P. II. 13 sqq. de explicando hoc loco optime meritum. I. 6, 47 sqq.; P. 3, 103 sqq.

Improbi igitur peccatorum poenas luunt non solum corporis, verum etiam animi doloribus excruciati (cf. fr. thren. 3); probi autem post mortem vitam agunt beatissimam in deorum, heroum hominumque a diis dilectorum (*παρὰ τιμίοις θεῶν*) recepti consuetudinem. fr. thren. 1, 5; fr. inc. 130. Laetiora utique Orci loca, et *ἐναργεστέραν* quasi defunctorum naturam sibi finxisse videtur Pindarus, quam vulgo solebant veteres. Qui probe vixit, ei mors pulchrior. P. 11, 56 sqq.; mortem non metuit, cui ex sententia res cedunt O. 8, 72; victoriae nuntius vel in Orcum penetrat O. 14, 20 sqq.; O. 8, 81 sqq.; quin etiam ipsi defuncti in gloria superstitum propinquitate secum iunctorum eorumque meritis partem habent suam O. 8, 77 sqq.; P. 5, 102 sqq.; cf. N. 7, 30 sqq. Corpus enim morte occumbit, relinquitur autem vivum aevi simulacrum (*αἰῶνος εἴδωλον*) idque aeternum (*τὸ γάρ ἐστι μόνον ἐκ θεῶν*), fr. thren. 2. Atque a quibus Proserpina pristinae culpae exegerit piacula, illorum animos nono anno rursus ad supernum solem emittet, qui sancti heroes in futurum tempus a postgenitis nuncupentur. fr. thren. 4. Quotquot autem ter utrobique (i. e. primum in terris, deinde apud inferos) commorati ab omnibus omnino iniustis rebus animum continere sustinuerunt, Iovis ii iter emensi ad Saturni perveniunt regiam, ad beatorum insulas. O. 2, 68 sqq. Beatis enim imperat Saturnus, cum filio reconciliatus, qui olim propter violatam pietatem cum sociis in tartarum erat detrusus (Hom. Il. 14, 203; Hes. Theog. 717 Wolf). Idem facinus a Iove commissum eidem minatur eandem vindictam, quam tamen evitat sapientia Iovis, qui de iure suo ultro cedens iram deponit, patris Titanumque vincula solvit, solutis Elysios campos assignat. P. 4, 291; fr. h. 6. In gratiam autem postquam redierunt pater et filius, coelestium alter, alter beatorum moderator, restituta summa omnium concordia, „utriusque civitatis coloni quasi quodam commeatu et commercio inter se utuntur adeo, ut resides in terris beatorum claritate ad ardua conanda excitentur, iam functi vero laboribus stirpis suae in vivis adhuc relictae gloria exsultent.“ cf. Petri Anth. Pind. p. 23.